



KOIVISTON viesti

Nro 3 Maaliskuu 2014

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Koiviston Viesti
70 v.
Juhlavuosi

Tiijjät sie?

Evakkotiehä aukes meil Koivistol syntyneil, monel jo toista kertaa, kohtapuolee jo seitsemäkymmänt vuotta sit. Mut Koivistolt läks aikoinaa toiselainekii tie, mitä sillo kutsuttii nimel Austrvegr. Kutka sitä tietä kulkiit, millo ja mihi aikaa ja mihi suuntaa se tie vei? Jos sie tän tiijjät taik saat jostai selvil, ni valistaha muitakii Viesti lukijoi ja paa viestii toimituksel, mielummi omal nimelläis. Ja vielko kertosit samal, et mis tarhas se hyvä- ja pahatiijjo puu kasvaa, mist sie sen tiijjohetelmä poimit, ni se vast oiskii mastii.

Martti Piela

Ah, enköhän hautahan asti mä koululainen lie (2)

V. 1957, kirjoitettuani ylioppilaaksi edellisenä vuonna Porvoon Yhteislyseossa ja suoritettuani asepalveluksen sain nimityksen Enon kunnan Ukkolan 3-opettajaisen kansakoulun johtajaopettajaksi. Runebergiä lainaten saatoin sanoa: "Min olin ylioppilas, mainittiin maisteriksi!"

Opetin kaikkia aineita, paitsi tyttöjen voimistelua ja käsitöitä, samassa luokkahuoneessa IV:ä, V:ä ja VI:a luokkaa samanaikaisesti eri ainetta kullekin ja lisäksi VII:tä (jatkokoulun) luokkaa myöhemmin iltpäivällä. Asuimme vastavihityn vaimoni kanssa koululla suuren puurakennuksen kahden huoneen huoneistossa. Luontaisetuihini kuului myös sauna sekä pieni maatilkku ynnä navetta ja sikala. Karjaa meillä ei kylläkään ollut, jollei karjaksi lasketa vuoteen pieniä luteita ja keittiön valtavan leivinuunin piiloissa asustaneita suuria torakoita, joita öisin metsästin vasara kädessä. (Ne siirtyivät seinän taakse naapurin opettajaperheen asukeiksi vasta joululomalla, kun asunto jäi tyhjilleen 40 asteen pakkasilla.) Tarkastuskäynnille tulleele tarkastajalle, Uuno Tuomolalle, en tohtinut kertoa "luontoiseduistani", koska hän niin auliisti opasti minua koulun johtamisessa.

Luontaisetuihini kuului myös sauna sekä pieni maatilkku ynnä navetta ja sikala.

losen saaneista jäi vielä vuodeksi kertaamaan tietojaan.

Myös oppikoulujen toimintaa valvoivat koulutoimen tarkastajat.

Kun olin saanut nimityksen Elimäen yhteiskoulun ruotsin ja englannin kielen virkaan 60-luvun alussa, tuli melko pian koulun alettua tarkastuskäynnille yhtenäiskoulun esitaistelijana myöhemmin tunnetuksi tullut Touko Voutilainen. Tuohon ai-

Teksti ja kuva: Esko Porala



V. 1951 palanut Porvoon yhteislyseon puinen rakennus Piispankadun varrella. Uudisrakennus valmistui samalle paikalle v. 1953 (Nykyinen Linnankosken lukio)

vasta tunnin loputtua, että ikkunalaudan kukkaruukuista yksi oli pudonnut lattialle ja mennyt rikki. Tarkastaja ei sitä kuitenkaan tarkastuskertomuksessaan maininnut.

Se, että olin itse aikoinani päässyt oppikouluun, oli ollut pienestä kiinni. Viimeisimmän evakkopaikkamme koulussa Sär-

halusinko lähteä oppikouluun. Vastausta ei minun tarvinnut lainkaan mieltää.

2-päiväiset pääsykokeet alkoivat heti seuraavana aamuna. Niissä kuulusteltiin kouluun pyrkijöiltä kaikissa lukuaineissa tietoja, ja esim. maantiedossa piti osata näyttää kartalta paikkoja, jokia ja vuoria Suomessa ja eri puolilla maailmaa.

Myöhemmin syksyllä, kun sisäänpääsykokeista selviytyneet jaettiin a- ja b-luokkiin, olin kyyneliin asti pettynyt, kun "kaupunkilaisena" päädyin b-luokalle ja jouduin englanninlukijain luokalle enkä päässyt saksan lukijaksi! En ole koskaan myöhemmin joutunut katumaan tuota "pakkoenkun" "valintaa"!

Kansakouluissa kouluruokailu toteutettiin vuonna 1948. Sitä ennen oppilaat olivat tuoneet kotoaan kouluun omat eväät. Oppikoulussa kouluruokailu toteutui vasta myöhemmin maksullisena ja peruskoulun tultua 70-luvulla kaikille ilmaisena. Minullakin oli laukussa mukana (usein niukat) eväät. Ensimmäisellä luokalla, kun "kaupunkilaisten" luokalla oli lauantaina kolmen tunnin hyppytunti, ja koulu päättyi vasta viiden aikaan iltpäivällä, istuin Elannon ravintolan viimeisessä nurkkapöydässä ja tilasin, jos oli rahaa, kaurapuuron, ja jollei rahaa ollut, vesilasin. Luin läksyjä ja kuuntelin radion säätiedotuksia merenkulkijoille.

(Jatkuu myöhemmin)



Se "maisteriksi mainittu" takarivissä vasemmalla

Keväällä kylällä kohistiin, kun uskalsin jättää neljäsluokkalaisen pojan luokalle, koska tämä ei osannut lainkaan lukea.

Yhteiskouluissa oli toisin. Muistelen, että toimiessani Jyväskylässä kieltenopettajana lukion VII:ltä ylioppilaskirjoituksiin aikoville annettiin yhteisesti jopa 45 prosentille abeista ainakin yksi nelonen joissain aineissa ja osa ne-

kaan kieltä tuli opettaa ns. suoralmenetelmällä; kaikki uusi täytyi opettaa opetettavalla kielellä. Joten rekvisiittaa, kuvia ja esineistöä. piti varata mukaan tunnille melkoisesti. Englannin tuntini, jonka aikana tarkastaja istui luokassa tarkkailemassa opettajan ja oppilaiden työskentelyä, sujui vauhdikkaasti, jopa niin vauhdikkaasti, etten itse huomannut kuin

kisalon Hakkalassa olin ehtinyt käydä kansakoulun viidennen luokan, kun keväällä heti koulun päätyttyä me koulukkaat lähdimme Perniön asemalta vanhimman veljen paimentamina "Porkkalan tunnelin" ja Keravan kautta junalla Porvooseen. Kortteeriin, Domargårdin muonamiehen talon yhden huoneen asuntoon myöhään illalla saavuttua äiti kysyi,

Riikka Salokannel
Päätoimittaja



Palttopäällysvelliä

En osaa venäjää. Onneksi meillä on kielen ja kulttuurin taitava Mäkisen Seppo valmistelemaan Koivisto-juhliä. Viipurissa tapasimme Primorskin kaupunginjohtaja Svetlana Ryzhova, museonjohtaja Irina Kolotova, ulkosuhteiden komitean puheenjohtaja Vasiljev Mikhailovichia, sekä muita paikallisia järjestäjiä. Seppo tulkkasi kaiken tarpeellisen. Koska en osaa venäjää, saatoin seurata keskustelua kuin ulkopuolisena. Paljonko ymmärsin kulloisestakin aiheesta? Huomasin, että kommunikointi on muutakin kuin kielitaitoa. Pysyin hyvin keskustelun kärryillä.

Meillä on kyky kohdata ja kommunikoida toisten ihmisten kanssa, jos meillä vain on tahtoa. Tahto tulee halusta kohdata. Siksi on hienoa, että venäläiset juhla-järjestäjät antoivat tämänkertaisen Koivisto-juhlan nimeksi Ystävyden Rannat. Koiviston rannat yhdistävät niin menneitä kuin nykyisiä koivistolaisia.

Kokouksemme päättyi, kävimme syömässä, minkä jälkeen Seppo muistutti, että takkimme ovat neuvotteluhuoneessa, siis palttoot. Ymmärsin taas venäjää. Aika monen mummolassa kuulemani koivistolaisen murren takana on venäjänkieliset sanat. Palttopäällysvelliä Emma-täti keitti jo vetoisan vanhan tuvan hellan ääressä. Sinne koko pesue oli evakkomatallaan päätnyt. Tuo maitoon keitetty kauravelli sai nimensä siitä, että kylmässä tuvassa sitä oli hämmennettävä talvitakki päällä. Palttopäällysvelliä äitini on sittemmin keittänyt useasti, kun vatsaan on saatava jotain hyvää ja rauhoittavaa.

Hartaast'

Mahdoton tapaus

Jostakin ihmisestä sanotaan toisinaan. ”Hän on aivan mahdoton tapaus”. Ilmeisesti silloin tarkoitetaan, että mitkään neuvot ja opit eivät hänelle kelpaa, vaan hän on kaikessa vastahankaan, tottelematon tai tahallisesti ilkeä. Joillakin on halu kiusata, olla ylempänä muita ja määräillä toisia. Kysymys on luonteenpiirteestä.

Lääketiede on keksinyt myös lääkkeitä ylivilkkailla tai muille keskushermostosairaille. Rohdot rauhoittavat ja lievittävät potilaan tilaa, samalla myös läheisiä ja koulu- tai työtovereita. Eikä asia pääsekään kovin pahaksi, jos ihminen itse tiedostaa ongelman. Taistelu omia heikkouksiaan vastaan onkin tosi ihailtavaa. Nykyajan ihminen voi löytää apua monista psykiatrien ja psykologien kirjoittamista kirjoista ja tarjolla olevista ryhmä- tai yksityisterapia -palveluista.

Nykyisin kaikenlaisia sairauksia, myös psyykkisiä sairauksia hoidetaan asiallisesti. Historia kuitenkin kertoo aivan jo Raamatun ajoilta, miten huonoa kohtelua aikaisemmin on mielen sairauksien kanssa kamppaileville tarjottu. Jopa omat sairaalamme ovat käyttäneet epäinhimillisiä hoitotapoja.

Myös tottelemattomia lapsia on rangaistu lyömällä ja kurittamalla aika raa'asti. Laki on nykyisin lastemme suojana. Siksi tuntuu hirveältä edes ajatella niitä muutamia tapauksia, joita tietolähteistä olemme parin viime vuoden aikana lukeneet. 8 ja 4 -vuotiaat tytöt ovat lähinnä mielessä, mutta kauempaa muistuu mieleen myös muita lasten pahoinpitelyjuttuja. Elämän riistoa on myös lasten raiskaaminen.

Terve ja sisäisesti onnellinen ihminen rakastaa lähimmäisiään. Hän ei voi loukata sanoilla saati teoilla toista ihmistä. Hän tietää, että armoa ja rakkautta pursuava Taivaallinen Isämme ei hyväksy mitään paha. Hänen omikseen tunnustautuvatkaan eivät saisi tuomita tai toivottaa toisille lähimmäisille ikäviä asioita. Jumalan omien tuleekin olla Jumalan työtovereita, toimia Hänen käsinään ja jalkoinaan. Olla viemässä rauhan ja ilon sanomaa. Jumalan evankeliumin

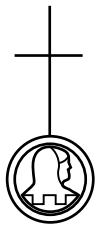


vastanottaja saakin kokea ihmeen. Mahdottomasta tulee mahdollinen Jumalan voimasta.

Evankeliumin parantava terapeutinen sanoma on kaikkien ulottuvilla. Kun Jumala rakkaasti ottaa käsitte-lyynsä vakkapa ”särkyneen ruukun”, Hän tekee siitä uuden, jalompaan käyttöön soveltuvan astian. Joskus tuo jokaisessa oleva ”kulta” puhdistetaan tulella, ahdistuksissa ja vastoinkäymisissä. Niiden läpi Jeesuksen kanssa kuljetuamme saamme takaisin itsekunnioituksemme ja halun tulla ehjäksi ja onnelliseksi, jopa valoa ja toivoa levittävää lähimmäiseksi. Sellaisen kanssa on hyvä olla.

”Sä, Parantaja sairasten, mä, sairas jaloissasi. Apua vailla rukoilen, tee terveeks' sanallasi. Mua köyhää saata rikkaaksi, kun Sinuun toivon käännän. Tee Sinussa mua viisaaksi, kun Sinun etees riennän” (Vvk. 210:5)

Valma Luukka



Rakkaamme

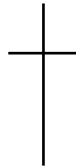
Unto Aleksanteri VILLA

s. 25.12.1922 Maksalahti
k. 07.02.2014 Kotka

Kaivaten
Pertti perheineen
Kirsti perheineen
Veli perheineen
Sukulaiset ja ystävät

Näin taivaan Isä päätti sen sydämen lyönnin viimeisen. Hän kutsui kotiin väsyneen onneen ja rauhaan iäiseen.

Siunattu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.



Tätini

Aili Annikki PIISPANEN

s. 11.5.1926 Koivisto
k. 27.1.2014 Hamina

Seija perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät

Kaunis on kuunnella kutsua Luojan. nukkua pois kun jo uupunut on.

Siunaus toimitettu.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Leena Tuulikki HILSKA

s. 18.8.1936
k. 30.1.2014

Lämmöllä muistaen
Siskot ja veljet perheineen
Sukulaiset ja ystävät

*Väsyneenä silmät suljit,
siihen hiljaa nukahdit.
Yli rajan silloin kuljit,
Rauhan rannan saavutit.*

Rakkaamme on siunattu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos Liinahaan vanhainkodin henkilökunnalle
Leenan hyvästä hoidosta os. 2A.

Rakkaamme

Väinö Aukusti WAHLQVIST

s. 22.9.1921 Koivistolla
k. 8.2.2014 sotainvalidien sairaskodissa Porissa

Kiittäen ja kaivaten
Maire
Esko

Jukka ja Matleena
Mikko, Essi, Maija ja Sanni

Sirpa
sisaret ja sisarusten lapset perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

*Hyvän, iloisen ihmisen muisto,
miten mieltä se lämmitää,
miten aina sen soinnuista sieluun,
sävel pieni soimaan jää.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.

KOIVISTON viesti



Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm
Lasten kuvalliset onnittelut 6e/kpl

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot, muistitikku tai CD-levy sekä valokuvat toimitetaan osoitteeseen:

Studio Salokannel & Toivonen,
Koiviston Viesti p. 03 7824 553
Rauhankatu 8, 15110 Lahti.

Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteineen.

Tilaukset, osoite- ym. muutokset

aina kirjallisena tai sähköisesti edellämäinnittuihin osoitteisiin.

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 28e, sisältää vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 10e. Lehdessä julkaisemattomia artikkeleita ja kirjoituksia julkaistaan seuran kotisivuilla www.koivistolaiset.net, jossa myös tämäkin lehti on luettavissa myöhemmin.

Jäsenlehdien postituksesta pohjoismaihin +2e/vuosi, eurooppaan +7 e/vuosi muualle maailmaan +12 e/vuosi
Pankkiyhteys: Nordea 151930-186847

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 0400 94 96 95

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Toivonen, 0400 780 398

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

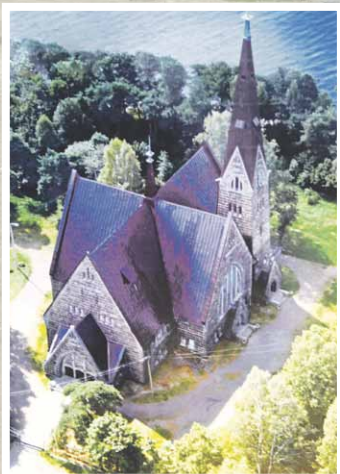
Lehteen tarkoitettujen ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa viimeistään lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Ystävyyden rannat

Koivisto-juhlat Koivistolla 19.7.2014

Берега дружбы

ПРАЗДНИК КОЙВИСТО В ПРИМОРСКЕ В 19 ИЮЛЯ 2014



Koiviston –juhla ulkoilmatilaisuutena rannalla klo 15.00-17.00 Koiviston kirkon vieressä (sadesäällä urheilutalolla).

Ohjelmassa tervehdykset, Primorskin puheenvuoro, juhlaesitelmä, yhteislaulua, omaa ja paikallista ohjelmaa.

Koiviston kirkon museossa Koivisto –näyttely Sepeleen lasku ja muistohetki kirkon pihalla Juhlapaikalla torikojuja ja puffetti. Juhlan jälkeen musiikkia, tanssia, vapaata seurustelua yhdessä paikallisten asukkaiden kanssa, Mөлkkykisa ja piilenheittoa.

Juhlamatka tulee jokaisen varata oman paikallisseuran kautta hyvissä ajoin, jotta viisumit ehtivät ajoissa. Matkanjärjestäjänä toimii TT-matkat, jotka varanneet jo majoituksia Johanneksesta ja Viipurista.

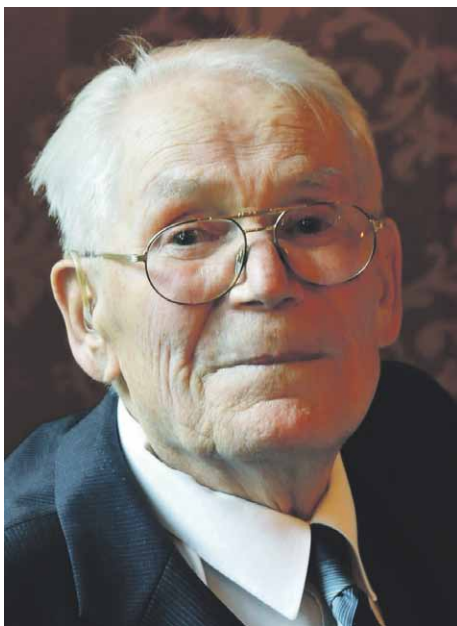
Rakkaamme Väinö Wahlqvist on poissa

Hän kuoli Sotainvalidien Sairaskodissa Porissa lasten läsnä ollessa 8.2.2014.

Väinö, jota me kutsumme Papaksi, syntyi Koiviston Eis-tilässä 22.9.1921. Lapsuutta ja nuoruutta sävyttivät suuri perhe ja elämä meren rannalla ja merestä. Pappa oli oivallinen kertoja ja hänen tarinansa lapsuuden kokemuk-sista ovat meille jälkipolville nyt aarteina mielessä. Näissä kertomuksissa, "ennevanhasissa", Koivistolla paistoi aina aurinko, vaikka helppoa elämä ei ollut.

Sota ja haavoittuminen, molempien veljien kaatumi-nen ja vielä kodin ja kotiseudunkin menetykset vienoivat Papalta hänelle niin ominaista positiivista elämänasennetta. Hän perusti perheen koivistolaisen Mairenen (o.s. Mannonen) kanssa Raumalle, jonne suku kerääntyi sodan jälkeen rakentamaan sotakorvauskuunareita, koivistolaisille tuttuja aluksia. Täällä uudella asuinpaikalla kaikki rakennettiin itse: talo, veneet tietysti, huonekalut, piha ja puutarha. Ympäriöllä oli onneksi sukulaisia ja muita koivistolaisia ja meri - tänne saattoi asettua asumaan. Koiviston murrekin säilyi uudessa ympäristössä.

Perhe oli Papalle kaikki kaikessa ja hän oli hyvin lapsirakas ihminen. Kesällä käytiin yhdessä veneellä saarella, verkoilla ja pilkillä ja talvella pantiin verkot ja koukut jään alle. Meri oli aina läsnä ja perintö jäi elämään: toinen lapsenlapsista on perämies/insinööri, toinen valmistuu pian merikapteeniksi. Ja vapaa-ajalla kaikista on mukava "lilliiä" vesillä.



Raumalla, omassa kodissa Pappa asui aina viime syyskuuhun asti. Terveyttä piti yllä ainainen työnteko ja puuhailu talossa ja puutarhassa. Ja ennen muuta positiivisuus. Hän oli aina iloinen, sydämellinen, huumorintajuinen, leppoisa ja auttavainen. "Tietäähä tään" ja "No, mitä hänest" ja monia muita tuttuja sanontoja emme enää kuule, mutta emme koskaan niitä unohda.

Lapset Sirpa ja Esko Wahlqvist

– Puheenjohtajalt' itseltää –

Tuhmat puhheet päästä sie toisest korvast sissää ja toisest ulos

Kevätkausi vaatii yhdistysten toimihenkilöiltä uhrautumista byrokratian askareisiin. Edellisen vuoden tilit on päätettävä ja tarkastettava, kuluvan vuoden toiminta ja talous suunniteltava, vuosikokoukset järjestettävä. Aikaa ja kokoustamista tarvitaan.

Koivistolaisten yhteisöissä on osattu asettaa asiat tärkeysjärjestykseen. Se, mikä on välttämätöntä, tehdään, mutta turhia krumeluureja ei siihen lisätä. Emme esimerkiksi kerää yhdistystemme toiminnasta yksityiskohtaisia numerotietoja, toisin kuin monet vastaavat järjestöt. Muualla olen tavannut perfektionisteja, jotka saavat pelkkään pöytäkirjan tarkistamiseenkin kulumaan kosolti aikaa, mutta en näissä meidän kuvioissamme.

Suomen Koivisto-Seuran jäsenmäärä on jatkanut hupe-nemista. Uusiakin jäseniä on tullut, kiitos siitä, että on osattu kysyä mukaan. Ensi kesän juhla Koivistolla on myös houkuttellut mukaan uusia jäseniä koivistolaisten jälkipolville. Jäsenmäärän taloudellinen merkitys on siinä, että kolmasosa seuran menoista syntyy Koiviston Viestin toimittamisesta. Nämä kulut eivät siis vähene, vaikka lehti postitettaisiinkin harvemmille. Lehti ja jäsenmaksujen kerääminen vievät muutenkin yli kolme neljäsosaa jäsenmaksutuloista.

Tätä kirjoittaessani on seuran vuosikokous vielä edessä. Siellä on tarkoitus sääntömääräisten asioiden kä-sittelyn ohella selostaa kesäjuhlan valmisteluja – jotka

etenevät - sekä Karjalan liiton jäsenmaksukysymystä. Noin kolmasosa jäsenistämme on liittynyt Karjalan Liittoon, ja keräämme heiltä liiton jäsenmaksun ja tilitämme sen Karjalan Liittoon. Tämä kuitenkin haluaisi, että maksaisimme myös muiden jäsenten osalta jäsenmaksun, kun ker-ran olemme järjestönä Karjalan Liiton jäsen. Tähän ei ole taloudellisia edellytyksiä. Huhti-kuun lopulla nähdään, tuleeko nykytilaan muutosta.

Jouni J Särkijärvi



**Suomen
Koivisto-Seura r.y.**
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksi
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Jouni J. Särkijärvi
Kuurinniityntie 1, 02750 Espoo
puh. 040-516 4951
jouni.sarkijarvi@pp.inet.fi
Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050-516 5651
tuula.koppinen@kolumbus.fi
Sihteeri, Virpi Huhtanen,
Ahtaannmäki1A2, 02280 Espoo.
puh. 0440-501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi

Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
puh. 05-5448850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040-564 9341
Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj.
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 050-548 1601
Senioritoimikunta, Helge Teikari pj.
07190 Halkia
puh. 019-664 8112

Hallituksen muut jäsenet:
varalla Risto Kaukiainen, Helsinki
Raimo Kyytsönen, Mäntsälä
varalla Hannu Veijalainen, Lahti
Matti Agge, Parainen. 040-536 7701
varalla Airi Saarinen, Turku
Tuomo Kokkala, Kotka. 050-589 4443
varalla seppo Rytkölä, Kotka
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752
varalla Pertti Hämäläinen, Espoo
Riitta Nurmi, Porvoo. 041-455 8885
varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo

Hannu Seppinen, Turku. 040-703 1244
varalla Tuula Agge, Parainen
Tuula Raukola, Kotka. 044-522 8098
varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Sirpa Taskinen
puh. 040-5811 642
Säätiön asiamies Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo
puh. 040-583 5397
koivisto-saatio@kolumbus.fi

Elämää lottana ja evakkona

Laura Kurki (os. Ilmasti) muisteli sota-aikaa 94v. syntymäpäivillään ja sitä, kuinka se kosketti hänen elämäänsä lottana, perheen äitinä ja sotaleskenä.

Teksti ja kuva Esko Porala

Ennen talvisotaa työskentelin lottana muonitusjoukoissa Humaljoella. Tehtäviini kuului ruokien valmistus harjoitusjoukoille muiden lottien kanssa. Yöt asuin Humaljoella sukulaisien luona. Kokkauksen aikana sattui myös tapaturmia ja minun kohdallani sen aiheutti kiehumassa ollut hernekeittokeitto, joka kaatui jaloilleni. Palovamma ole sen verran suuri, että sitä jouduttiin hoitamaan pitkään ennen kuin se parani.

Sodan syttyessä minut siirrettiin kahden muun lotan kanssa Tiurinsaareen, joka tuntui pelottavalta paikalta, sillä kyseessä oli saari, josta nopea lähteminen oli vaikeaa. Pommituksien sattuessa mentiin suojaan uunin huuvan alle, silloin kun se oli kylmä. Me keitimme ruokaa ja osallistuimme myös niiden kuljetukseen saarella oleville joukoille. Kerran vanhempi hevosmies pyysi minua mukaansa ruokakuljetukseen, mutta sanoin meneväni toisen hevosmiehen matkassa. Kuljetuksen aikana neuvostokoneet pommittivat saarta ja yksi pommi osui vanhemman hevosmiehen viereen surmaten tämän. Tällä kertaa onni oli mukana, koska olin toisen kuljetuksen matkassa.

Kullan kimallusta sodan keskellä

Uudenvuoden päivänä oli taas suuri pommitus ja me lotat menimme suojaan pommisuojaan toimineeseen maakuoppaan, kun iso pommi osui viiden metrin päähän siitä. Tärähdys oli melkoinen ja pommituksen loputtua ulkoa löytyikin viidenkilon sirpale, jonka ulkopinta oli kullan värinen. Tämä väri on jäänyt erityisesti mieleeni.

Saarella kaikki sotilaat kunnioittivat lottia, lukuun ottamatta erästä ilkeää kapteenia, joka suorastaan "simputti" meitä. Kapteenin mielestä ei joulukaan tehnyt poikkeusta palvelurutiineihin.

Tiurinsaarella oli myös sotilaina ruotsalaisia vapaaehtoisia, joista yksi ihastui minuun, niin paljon, että yritti useaan otteeseen saada minut vaimokseen ruotsiin. Mutta eihän se käynyt, koska olin jo kihloissa Enokkini kanssa. Ruotsalaiset sotilaat kävivät myös lomalla kotimaassaan ja toivat minulle aina runsaat tuliaisat.

Jossain vaiheessa sairastuin kovaan flunssaan ja jouduin Tervahartialan sairaosastolle, jonne samaan aikaan tuotiin myös rintamalta kätensä ja jalkansa

- Kun minä pääsen lomalle niin silloin mennään naimisiin.

palelluttaneita sotilaita. Hoitajat tiesivät, että joukossa oli myös kihlattuni Enok, jonka sängyn he laittoivatkin viereeni. Herätessäni näin Enokin viereisessä sängyssä, jolloin riemuni oli ylimmillään. Enok sanoikin silloin, että: - Kun minä pääsen lomalle niin silloin mennään naimisiin.

Sairasosastolta palasin takaisin Tiurinsaareen, mutta vihollisen kovan hyökkäyksen takia saari jätettiin ja jäätä myöten peräännyttiin Säkkijärvelle. Ennen sinne pääsyä viholliskoneet hyökkäsivät jäällä etenevien kimppuun ja rytäkässä kuormahavonon kuoli. Mukana olleille perääntyjille ei jäänyt muuta vaihtoehtoa, kuin edetä kontaten ja ryömien rannan suojaan. Säkkijärvellä nousimme kiireesti asemalla odottavan junan härkävaunuihin ja matkata kohti länttä alkoi. Juna jolla lähdimme oli viimeinen sieltä lähtenyt, tosin sitä ei silloin vielä tiedetty.

Avioon

Jonkun ajan kuluttua saavuttiin Kuhmoisiin, jossa meidät vihittiin Enokin kanssa rukoushuoneella. Paikka valittiin siitä syystä, että vanhempani ja sisarukseni olivat silloin evakossa siellä.

Naimisiin menon jälkeen jäin Kuhmoisiin muun perheen seuraksi ja työskentelin siellä matkahuollon ravintolassa. Matkahuollon ja ravintolan toiminta oli silloin vilkasta, koska Lahdesta Jyväskylään ja pohjoiseen matkaneet linja-autot pysähtyivät siellä.

Aikanaan evakkomatka jatkui ja nyt kohteena oli ensin Lahti, jonne matkasimme Kuhmoisista laivalla. Lahdesta jatkoimme Luhtikylään, jossa asunnoksi osoitettiin vanha huvila.

Vuonna 1941 Enok sai komennuksen Rysäkariin kouluttajaksi, jossa oli kaikkiaan parisataa sotilasta. Hän sai oman asunnon, joten minäkin muutin sinne. Pieni asunto sijaitsi "rivitalossa",



jossa asui muitakin kantahenkilökunnan edustajia. Asunto oli muuten viihtyisä, mutta suuri torakayhdyskunta aiheutti oman riesansa. Yön hiljaisuudessa kuulin hyvin, miten torakat hyökkäsivät näkkileipien kimppuun ja kaapista kuului melkoinen "rouskutus".

Täällä minä toimin ilmavalvonnassa tähytäen vihollisen koneita. Odotin silloin jo esikoistani ja synnytyksen lähestyessä menin ensikertalaisena kaksi kertaa kiireellä sairaalaan, mutta molemmat olivat harjoitusreissuja. Poika syntyi kolmannella reissulla heti pääsiäisen jälkeen huhtikuun puolivälissä Helsingin Kätilöopistolla. Isäni Gabrielkin oli syntynyt samana päivänä. Kastaminen suoritettiin ajan hengen mukaisesti heti sairaalassa ja poika sai nimekseen Kari.

Perhe kasvoi

Ensimmäisen lapsen syntymään päätti myös toimintani lottana, jona olin toiminut jo pienestä työstä alkaen. Humaljoella vietetty aika mukaan lukien sotatoimiin minulta meni kaikkiaan kaksi vuotta ja neljä kuukautta.

Perheen lisäyksen myötä tuli tarve suuremmasta asunnosta ja se järjestyikin nopeasti, kun eräs vääpeli muutti perheineen muualle. Silloin muutimme toiseen taloon ja asuntoon, jossa oli iso eteinen ja suuret huoneet. Asunto oli muuten hyvä, mutta sielläkin oli torakkaongelma.

Elämä saarella sujui melko rauhallisissa merkeissä, eikä vihollinen tehnyt sinne pommitu-

siskujakaan. Kun Kari-poika oppi kävelemään veivät sotilaat hänet aina katsomaan harjoituksiaan, enkä aina tiennyt missä se poika oikein oli.

Sotilaat auttoivat myös arkisissa askareissa, eikä minun tarvinnut koskaan tehdä polttopuita, saati kantaa niitä tupaan. Sotilaat kävivät aina kysymässä, että onko mitään hommia. Asunnon hienouksiin kuului myös ulkona ollut "itse huuhteleva" vessa, koska se oli rakennettu veden päälle, meri huuhteli koko ajan alustaa.

Toinen lapseni Leena syntyi vuotta myöhemmin elokuun lopulla taksiin matkalla Helsingin Naistenklinikalle. Samaan aikaan vihollisen lentolaivueet pommittivat Helsinkiä ja jouduin tämän takia pommisuojaan vastasyntynyt lapsi sylissäni. Samassa suojassa oli myös muitakin juuri synnyttäneitä äitejä.

Suursaaren

Mieheni ylikersantti Enok halusi päästä arvoasteikossa ylöspäin ja haki tästä syystä siirtoa Suursaareen. Anomus hyväksyttiin, mutta hänelle sanottiin kuitenkin, ettei hänen perheellisenä miehenä tarvitse sinne mennä. Enok oli kuitenkin innokas sotilas ja koska ylennys oli luvassa päätti hän lähteä sinne.

Enokin Suursaarireissun takia halusin muuttaa muiden perheenjäsenien perässä Koivistolle. Tuolloin minä odotin jo kolmatta lastani ja halusin olla lähellä muuta perhettä.

Muuton alkaessa minä pyysin veljeni Taunon muuttoavuksi. Tavaroiden hakumatka alkoi Helsingistä isolla valkoisella moottoriveneellä, joka teki kuljetuksia Rysäkarille. Kyseisenä päivänä oli kova tuuli ja korkea aallokko. Veneen saapuessa lähelle Rysäkaria sen moottori sammui ja jouduimme tuuliajolle. Meri vyöryi päin moottorivenettä ja kaikki luulivat loppunsa koittavan. Veneen päällikkö onnistui tekemään hälytyksen merihädästä ja ei mennyt, kuin hetki, niin lähistöllä partioinut saksalaisalus tuli avuksi. Moottoriveneen hinnausköysi saatiin kiinnitettyä apuun tulleet partioveneen, joka hinasi sen Rysäkarin satamaan turvaan.

Saarella ollessa minulla oli toinenkin läheltä piti tilanne, kun yhdysvene jouluostoksilta tultessa ajoi kovassa merenkäynnissä satamansuulla karille. Vene pääsi kuitenkin omin voimin irti, eikä runkokaan ollut pahemmin vaurioitunut.

Muutto Hoikkalan kylään

Muutto saatiin tehtyä ja asetuin muun perheen läheisyyteen Hoikkalan kylään. Irja-siskoni muutti avukseni samaan asuntoon ja Kari oli koko yhdessä asumisen ajan siskon lemmikki. Kari kulki koko ajan Irjan perässä ja jos Karia ei näkynyt kyseli Irja, että missä se Kari oikein on.

Muuton jälkeen Enok matkasi Suursaareen, mutta tilanne oli muuttunut jo niin paljon, että kyseessä oli vain pikainen vierailu saarella. Tämän jälkeen hän joutui sotatoimiin kannakselle.

Kolmannen synnytyksen aika tuli maaliskuun ensimmäisinä päivinä 1944 ja tyttäreemme sai nimekseen Liisa.

Sodan kulku muuttui ja tuli taas aika lähteä evakkoon. Koti jätettiin kesäkuun yhdeksännen päivän tienoilla. Myös Enok oli tullut polkupyörällä komentopaikaltaan saattamaan meitä matkaan. Vähäinen omaisuus, kaksi lehmää ja hevonen mukanaan perheemme jäsenet kulkivat kahtena ryhmänä kohti länttä. Äitini Maria, Lauri-veljeni vaimo Eila lapsensa ja minä lapsieni kanssa matkustimme Lauritsalan kautta junalla Riihimäelle ja Karjaan kautta Perniön Koskelle. Täällä me päädyimme lopulta Kosken kartanon sivutalolle Lehtiniityyn.

Miltä puolison menetys tuntuu

Lehtiniityssä ollessani sain myös mieheni kaatumista koskevan tiedon. Mieheni ylikersantti Enok Kurki oli kadonnut Teikarin taisteluissa 5.7.1944 ja julistettiin kaatuneeksi. 1.7.-5.7.1944 välisenä aikana kyseisessä taistelussa menetettiin yli 800 miestä. Jonkun aikaa miehen sukulaiset pimittivät minulta tietoa, mutta joku kertoi minulle asian vahingossa ja kauhisteli, kun en tiennyt siitä mitään. Tähän minun maailmani romahti täysin ja itkustani ei meinannut tulla ollenkaan loppua.

Talon emäntä siunailikin muille, että miten joku voi itkeä noin kauan kuolleen miehensä perään. Jos hänen miehensä kuolisi, niin ei hän kyllä samalla tavalla itkisi.

Kuinka ollakaan, noin vuoden kuluttua hänen miehensä kuoli, jonka jälkeen hän ihmetteli itseään, että miten oli voinut oikein sanoakaan minun surusta. Hän kertoi silloin ymmärtävänsä, miltä puolison menetys tuntuu.

Täällä minulle sattui keittiöhommista myös toinen onnettomuus, kun painekattilan korkki irtosi ja kuuma höyry purkautui suoraan oikeaan olkapäähän ja rintaan. Enhän minä ymmärtänyt kuinka pahat palovammat olivat, vaan "tiulasin" vielä polkupyörällä peltoa pitkin muun perheeni luo Lampolaan, jolloin vammakin paheni. Tämän jälkeen minut vietiin sairaalaan, jossa jouduinkin viettämään useita päiviä. Paloarvet näkyvät vielä tänäkin päivänä.

Lapsihalvaus vei jalat alta

Ruotsista pihapiiriin saapuneet kaksi sotilasta toivat tullessaan polion (lapsihalvaus), joka tarttui tietenkin myös muihin lasiin. Lapsistani polion saivat alle kaksivuotias Liisa ja viisivuotias Kari, jostakin syystä nelivuotias tyttäreni Leena säästy tartunnalta, vaikka nukkui muiden kanssa samassa sängyssä.

Tauti vei Karilta toimintakyvyn toisesta jalasta, mutta juuri kävelemään oppinut Liisa menetti kävelykyvyn kokonaan. Taudin todennut lääkäri määräsi lapset sairaalahoitoon, mutta isäni Gabriel ei moiseen suostunut, vaan otti hoitamisen omiin

käsiinsä. Hän oli jostain kuullut, että suolakylvyt auttavat tautiin ja niinpä hän lämmitti iltaisin ison astian suolavettä, jossa lapsia kylvetettiin. Jonkun ajan kuluttua tauti saatiinkin nitistettyä ja paraneminen alkoi. Liisa joutui opettelemaan kävelyn kokonaan uudestaan, mutta muita seurauksia ei kumpaankaan jäänyt.

Taudin ollessa pahimmillaan ihmetteli Kari minulle: - Millainen tauti tämä oikein on, kun se vie kaikilta lapsilta jalat alta. Taudin tuoneet sotalapset vietiin sairaalahoitoon, jossa taudin seurauksena molemmat menehtyivät. Olikohan Gabrielin hoitoresepti ollut oikea, mutta se on jäänyt vain arvailujen varaan.

Jonkin aikaa lasteni parantumisen jälkeen perheeni koki suuren yllätyksen, kun Mannerheimin Lastensuojeluliiton Sofia Mannerheim saapui kahden avustajansa kanssa katsomaan miten minä pärjäsin sotalapsena orvoiksi jääneiden lasteni kanssa. Jotenkin sitä pärjättiin, koska oli pakko ja olihan minulla tukena myös vanhempani ja muu perhe. Sofia Mannerheim kierteli siihen aikaan erittäin aktiivisesti tapaamassa sotalapsia ja heidän lapsiaan.

Asuin muiden perheenjäsenien kanssa Lehtiniityssä pari vuotta, jonka jälkeen siirryimme lähellä olevan Kivilinnan vapautuneeseen asuntoon.

1948 Porvoo

Lauantai iltana kesäkuun viimeisenä päivänä 1948 saavuimme muun perheen kanssa junalla Porvoon asemalle ja suuntasimme sieltä Skaftkärrin. Valtion toimesta sinne oli rakennettu kahden asunnon parakki, jonka toiseen päätyyn asetettiin asuntoon.

Helmikuussa 1949 isä Gabriel aloitti uuden kodin rakentamisen ja se saatiin monien vaiheiden jälkeen muuttovalmiiksi vielä saman vuoden syyskuussa. Vasta valmistuneeseen taloon muutimme vanhempieni ja veljeni Taunon kanssa asumaan.

Tästä minulla ja perheelläni alkoi uusi tuntematon haasteellinen elämänvaihe ja sopeutuminen uuteen asuinympäristöön.

Mie tiijän

Kaikha myö ainaskii Äija-ikkää ehtineet tiijjetää lapsist sellane tosasja, et aina jossai, mis jotakii vähäkii tavallisest poikkeavvaa alkaa tapahtuu, ni sinne pelmahtaa poika- ja tyttöviikari, kutsumatta ja yllättäi niiko talvikelit suomalaisautoilijoil. Sia lahtausha ol enne vanhaa melkee talos ko talos joka syksyne enne jouluu toistunt tapahtuma. Ei sillo juurikaa sikkaa mihikää teurastommoo toimitettu. Kyl sial annettii kirvestä kotipihoil. Nii ainaskii meilpäi Koivistol Koivusaare kylis. Jokahineha sen tietää, ettei haluttu lapsii näkevä sitä veristä toimitusta ja kuuleva sia karmasevva kiljuntaa. Sillo sitä saparoveivii sit tarvittii. Martti Asikaine Kotkast selvitti jo Viesti ilmestymispäivään tän kysymykse juurta jaksai näinikkää:

Etusivulla oli Martti Pielan kysymys siitä mikä oli saparoveivi ?

Kun ryhdyttiin siantappoon ja lasten ei haluttu kaikkia yksityiskohtia näkevän, lähetettiin heidät naapuriin lainaamaan saparoveiviä, joka oli toimituksessa tarpeellinen mutta jota ei itsellä ollut. Naapuri sitten ymmärsi olla juonessa mukana ja kertoi lainanneensa sen edelleen seuraavaan taloon - "mänkää sielt kysymää". Kun lapset sitten palasivat kotiin taloja kierrettyään, oli pahin vaihe tappohommassa jo keritty tehdä.

Martti Asikainen

Miu Sepe-ennoi ol yhtä nopee ko miu kotkalaine kaimaikii. Enoko on nii ujo, ettei hää kehant Viestil kirjottaa, vaik haastaa kyl asjast ko asjast kene kans vaa, ni hää lähetti miul kännykkää tekstiviesti. Vaik hää o kohta yheksäkymmänä vuuve ikähine, ni muisti hänel pelajaa nii, et nytkii tunnusti miul, et hää kerra tais lentää lankaa, ko hää ol poika polvekorkune, ja Torvasti Volte ko teurasti sikkaa ja käski häne hakemaa naapurist saparoveivi...

Salose Ritva Mäntsälästä taas o jo aikasemmi tutustunt tähä ilmesest usiampiiki koivistolaisii kiinnostavvaa aiheesee Viesti sivuillkii ja kertoo nyt omakohtasest kokemuksestaaki vatauksessaa näiviisii:

Esko Poralan kuvanäyttely:

Jos metsään haluat nähdä nyt, sä takuulla yllätyt!

Metsässä liikkuminen on aina iloinen asia. Kulkiessasi siellä avoimin mielin ja tarkkailemalla luontoäidin muovaamia taideteoksia koet monta iloista yllätystä ja löydät myös erilaisia satuhahmoja.

Kuvanäyttelyssä esillä olevista tauluista ja kuvista näet mitä kaikkea metsän kätköistä voi löytyä. Luonnossa esiin tulevia muotoja, hahmoja ja värejä on yhdistetty kuvakokonaisuudeksi ja jokaisella kuvalla on myös oma tarina.

Näyttely on Porvoon Kevätkummun kirjastossa 1.4. - 30.4.2014.

Kirjaston osoite: Sammonkatu 1, 06150 Porvoo.

Aukioloajat: ma klo 13-19, ti, ke, to klo 10-17, pe klo 9-16.

Yritin löytää juttuani aiheesta vuosia sitten Koiviston viestissä vaan en tavoittanut.

Siinä käsittelin perinnettä juoksuttamalla pientä tyttöä naapuriin lainaamaan saparoveiviä jos heillä olisi vielä tallella. Airi antoi jonkun liekö ollut lasileikkuri. Tyttö tulee ja näyttää et onkse tämä. Eei ole. Vaan näpsäkäänä likkana huomaa jujun. Häntä on huijattu.

Saparoveivihän on ylen tärkeä kapistus, että saa teurastetusta siasta saparon irti. He hee.

Minua itseäni on myös juoksutettu. Lahdin aikaan piti naapurista sitä veiviä hakea. Vaan oli lainassa toisessa naapurissa jne... Tulen kotiin ja kerron et on lainassa taas jossain. Sillä välin sika on kapuloissa takajaloistaan puhtaana roikkumassa. Mieluusti olisi tapahtuman halunnut nähdä.

Myöhemmin pääsin seuraamaan kuumallavedellä kaltausta siis karvojen kaapimista ja roikkuvan sian vatsan avaamista. Miten paljon sisäelimiä olikaan. Sian rakosta pojat jotenkin hieroivat vielä pallon. Se kovettui kun ilmaa puhallettiin sisään. Tupakan holkki toimi suuttimena. Ekologista vai mitä. Kerran olen nähnyt kun mummo pesi suolia ja niistä keitettiin saippuaa. Sellaista harmaata pahanhajuista töhnöä.

Siis on kyseessä väline jolla saadaan lapset humputettua muualle teurastuksen ajaksi.

Ritva Salonen

Tähä mie voisi viel lisätä, et oon itsekkii olt kavereija kans hieromas sia rakost tuhkal potku/lentopalloo, ko se puhallettii täytee ilmaa ja sijoittii langal tiukast kii. Ei sitä palloo kyl kovast pitkäl saatu potkastuu.

Martti Piela

Tiijähä mie - vissii.

Vissii on sen takkii, ko mie on kuult tai lukent häntäveivist. Se ol ku Koivistol syksyl sikkaa alettii tappa ni laps lähetettii naapuri hakemaa häntäveivii ko sitä muka sia tapos tarvittii. Ku laps män naapuri ne hoksasiit jutun ja sannoit et veivi on lainas taas heii naapuris. Laps kiers paikat ja ku tull kottii ilma veivii ni huomast et sika olkii jo tapettu.

Täst asjast Hiekkaranna Inker on kirjottant kiva jutu kirjahee "Koiviston kolmet kasvot". Se juttu voisi olla Viestiis syksyl siatapo aikaa. Siin on mainittu oikee nimelt Inkeri naapuritkii, mihi hänet ja häne Vieno-serkku lähetettii.

Veijalaise Hannu Hoikkalast



Paluu Koivistolle ja elämä siellä jatkosodan aikana

Vuoden 1941 lopulla alkanut paluu kotiseudulle oli koivistolaisille jo neljäs muutto.

Hannu Veijalainen

Ensiksi talvisodan alettua 1939 väestö siirrettiin Sisä-Hämeeseen. Puolen vuoden kuluttua suorite- tuissa tasaussiirroissa koivistolaiset siroteltiin itäiselle Uudellemaalle ja Kymenlaaksoon. Valtiovallan tarkoituksena oli saada Karjalan kansa lopullisesti sijoitettua ennen kesää 1941 ja tässä kolmannessa vaiheessa koivistolaisten sijoitus- alueeksi määrättiin Turun ympä- ristökunnat.

Jatkosodan alkaminen muutti kaikki suunnitelmat. Rauhan eh- dot tuntuivat vääriltä eikä toisten nurkissa eläminen miellyttänyt. Kaipuu kotiin oli suuri ja olihan kymmenien sukupolvien asutta- man kotiseudun menettäminen tapahtunut vasta kaksi vuotta ai- kaisemmin.

Paluu sopi myös valtiolle

Talven 1941 elintarvikepula suo- rastaan vaati maatalousväestön pa- luuta ja Karjalan peltojen saamista viljelyyn Kun pika-asutuslain to- teuttaminen oli lopetettu, valtiol- la ei oikeastaan ollutkaan muuta vaihtoehtoa kuin paluumuuton salliminen.

Mannerheim antoi 23.8.1941 julistuksen, että vallatun alueen kiinteä ja irtain omaisuus tuli ai- kanaan luovuttaa takaisin entisille omistajille.

Koiviston takaisin valtaus tapahtui syyskuun alussa 1941. Kauppala vallattiin 2.9. ja Koiviston niemi puhdistettiin vihollisista 3.9. Venäläiset vetäytyivät saarille, joista he poistuivat marraskuun alussa 1941. Kauppalan, Humaljoen, Penttilän, Römpötin ja Maks- lahden kylien rakennukset olivat lähes täysin tuhoutuneet. Tuho oli Rautasella lähes samaa luokkaa. Kauppalassa etenkin Ahtela oli aivan tuhkaläjänä. Vielä pystyssä olevat rakennukset olivat siivot- tomia. Elokuvateatterina ollut kirkko oli pystyssä, mutta urut oli poistettu ja niiden tilalle oli raken- nettu tiilinen konehuone. Penkit oli numeroitu ja keskellä lattiaa oli tanssitila ja katossa kirkkaat valai- sulaitteet. Alttari-ikkunan suuret lasimaalaukset oli tervattu, siviuk- kunat maalauksineen olivat rikki, samoin lämmityslaitteet. Kirkko oli ollut myös sidontapaikkana ja suomalaisten joukkojen saapuessa siellä oli melkoinen määrä venäläis- ten jättämiä hevosia.

Päämajaan perustetun sotilas- hallinnon alainen väestösiirtotoi- minto antoi paluuluvat. Toimiston päällikkönä oli marraskuun 1942 loppuun Johannes Virolainen.

Aluksi paluulupia annettiin vain työkykyisille. Huono asuntoti- lanne Koivistolla 1941 rajoitti lupien saantia, mutta keväällä 1942 lupamääriä lisättiin, koska kesällä voitiin väliaikaisesti asua huonommissakin rakennuksissa, rakennuksia korjata ja jälleenra- kentaminen aloittaa. Lisäksi kaup- palassa ja saarilla osa rakennusis- ta oli sotilaskäytössä. Muuttajien lisäksi myös sinne matkustavat joutuivat anomaan luvan. Kun kauppalan hoitokunta kutsui val- tuuston koolle Koivistolle joulu- kuuksi 1942, niin valtuutettuja kehoitettiin ”toimenpiteisiin mat- kaluvan saamiseksi Koivistolle”.

Päämajaan perustettiin soti- lashallinto-osasto järjestämään ja hoitamaan vallattujen alueiden hallinto. Paikallista paluuta ja jälleenrakennusta hoitamaa pe- rustettiin sotilashallinnon alaiset kunnanesikunnat, joiden päälli- köksi oli nimitettävä pätevä asi- anomaisen kunnan entinen kun- nallismies.

Koivistolla kunnanesikunnat aloittivat työnsä syyskuun puoles- sa välissä. Niiden tehtävänä oli pa- laavan väestön vastaanottaminen, heidän toimentulonsa turvaami- nen ja jälleenrakentamisen aloitus. Kunnanpäällikköinä Koivistolla toimivat ensin S. O. Hoikkala, sitten K. T. Mannonen ja viimeksi Erland Mäkeläinen.

Tammikuun lopulla 1942 hoitokunnat, jotka oli perustettu jo 1940, saivat luvan siirtyä koti- seuduilleen. Kunnan hoitokunta piti ensimmäisen kokouksensa Koivistolla 12.2. ja kauppalan hoitokunta 6.5. Hoitokunnat huolehtivat kansanhuollosta, sota- kuukausipalkoista, äitiysavustuk- sista ja sotilasperhehuolto-rahon hakemuksista. Asettivat mm. asu- tus- ja holhouslautakunnat, huolto- ja taksoituslautakunnat sekä koulujen johtokunnat. Työmäärä oli valtava ja niinpä kunnan hoito- kunta piti vuoden 1942 aikana 31 kokousta ja kauppalan hoitokun- takin kokoontui 18 kertaa.

Kunnan hoitokunnan pu- heenjohtajana toimi koko ajan S. O. Hoikkala. Kauppalan hoito- kunnan puheenjohtajana oli aluk- si Yrjö Ervola. Hänen kuoltuaan puheenjohtajan nuijaa heilutti Adolf Piispanen ja vuoden 1943 alkupuolelta K. T. Mannonen.

Myös valtuustot palasivat

Kauppalanvaltuusto kokoontui Koivistolla kaksi kertaa; 6.12.1942 ja toisen kerran joulukuussa 1943.



Kuva Koiviston valtauksen yksivuotisjuhlasta 6.9.1942. Signe Lassin kokoelmasta.

Kunnanvaltuusto kokoontui koti- seudulla neljä kertaa. Ensimmäinen kokous oli 12.10.1942, vuonna 1943 kokoonnuttiin kaksi kertaa ja viimeinen kokous Koi- vistolla oli 23.1.1944.

Elokuun puolessavälissä 1941 kunnan hoitokunta valitsi vapaa- ehtoiset ja työkykyiset henkilöt kärkijoukkoon ja perusti viisi puhdistusryhmää, jotka pääsivät aloittamaan talojen puhdistukset syyskuussa.

Koiviston lotatkin olivat heti mukana

Heidän entinen puheenjohtajansa Alma Klemola kehotti heinäkuun lopulla lehti-ilmoituksella vapaa- na olevia Koiviston lottia ilmoit- tautumaan. He perustivat kuusi 4-5 hengen puhdistusryhmää, jotka pääsivät tositoimiin loka- marraskuun vaihteessa. Lottien puhdistusryhmien piti lopettaa työnsä kahden kuukauden kulut- tua, mutta kunnan ryhmät jatkoivat puhdistustyötä vielä vuoden- vaihteen yli. Roinan poistamisen jälkeen asunnot pestiin ja voimak- kaan rikkihöyryn avulla syöpäläis- laumat tuhottiin.

Sadonkorjaajien työ jäi ly- hyeksi, koska he pääsivät aloitta- maan venäläisiltä jääneen sadon korjaamisen vasta syyskuun lop- pupuolella, ja jo 9. lokakuuta maa sai lumipeitteen.

Siivousurakan jälkeen lotat aloittivat nopeasti oman toimin- tansa. Paikallisosasto perustettiin kesäkuussa 1942. Makslahteen perustettiin oma alaosasto jo tam- mikuussa ja vuoden loppuun men-

nessä vielä viisi osastoa – Kurkela, Mannola, Humaljoki, Vatnuori ja kauppala – käynnistivät toimintansa ja seitsemäs Rautasen osasto tuli mukaan helmikuussa 1943. Tyttö- osastot käynnistettiin Humaljoella, Kurkelassa, Makslahdessa, Mannol- lassa ja Kauppalassa.

Syksyllä 1941 Rannikkopri- kaatin esikunnan sijoituttua kaup- palaan sotilaat korjailivat kirkkoa. Särkyneet ikkunat paikattiin pah- villa – lasia ei ollut, tervaukset pestiin kuorin lasimaalauksista, alttarikalusteet tuotiin paikalleen, vuotava katto paikattiin ym. Niin- pä jo marraskuun lopulla sotilaat ja siviilit viettivätkin temppelissä osanottajille varmasti ikimuistoisen adventtijuhan.

Helmikuun alussa 1942 pi- dettiin kirkossa ensimmäiset sankarihautajaiset. Joukossa oli kaksi syksyllä kaatunutta, joiden maalliset jäännökset näin siir- rettiin väliaikaisista haudoistaan kotiseudun multiin.

Kirkon ja koulujen kunnostus

Toukokuussa 1942 aloitettiin kirkon varsinaiset kunnostustyöt ja kesäkuussa pidettiin ensi- simmäiset jumalanpalvelukset. Kesällä 1943 kirkonkellot olivat jo käytössä ja kun vielä lämmitys- laitteet ja sisäikkunat kunnostetiin, kirkko olikin talvella 1944 jo lämmin. Jouluna 1943 peitettiin suuret kaari-ikkunat, ja niin pidetiin temppelissä viimeiseksi jäänyt joulujumalanpalvelus.

Koivistolle palattuaan hoi- tokunnat aloittivat työn koulu- toimen järjestämiseksi. Monessa koulupiirissä olivat kouluraken- nukset kokonaan tuhoutuneet. Etsittiin vuokrattavia rakennuk- sia, tehtiin remontteja, siirret- tiin takaisin venäläisten siirtämiä koulurakennuksia jne. Opettajien virat julistettiin haettaviksi ja en- tisille opettajille annettiin etusija. Niinpä kaikissa mantereen kou- lupiireissä voitiin aloittaa koulu- työ syyslukukaudella 1942, tosin

Jumalanpalvelus Koiviston kirkossa 23.11.1941 Toimi Aatos Hoikkala kirjoittaa kirjeessään Raumalle 25.11.1941:

Viime sunnuntaina kävin Koiviston kirkossa, kun seurakuntam- me sai kahden vuoden pakollisen tauon jälkeen jälleen kokoontua esi- isiensä vanhalle kokouspaikalle kauniiseen kirkkoniemeensä. Kunnioitettu rovastimme Kansanaho sai puhua tässä seurakun- nallemmekin niin ratkaisevien voittojen sarjan kiitostilaisuudessa sotilaiden ja jo palanneiden siviili-ihmisten täyttämälle kirkolle. Ja voimakkaasti yhtyi seurakunta tuossa murjotussa ja häväistyssä Herran temppelissä Voiton virteen. Todella antoisa ja mieleenpai- nuva tilaisuus.

osa joutui aloittamaan koulutyön naapurikylän koulussa.

Saariston koulurakennukset olivat paremmin säilyneet, mutta asukkaiden vähäisyyden vuoksi ei 1942 koulutyötä vielä voitu saarilla aloittaa, mutta seuraavana vuonna sielläkin avattiin jo neljä koulua.

Ensimmäisenä syksynä Koiviston kouluissa oli jo yli 600 oppilasta ja syksyllä 1943 vähän alle 1000. Hoitokunnat olivat tehneet paljon työtä ja niinpä tulos olikin lähtötilanne huomioiden aivan erinomainen. Myös kouluruokailu järjestettiin. Kesäkuussa 1943 kunnan hoitokunta päätti hankkia valmiiksi muurattuja muuripatoja niille kouluille, joilla ei ollut mahdollisuutta itse järjestää keittolaittoimintaa.

Länsi-Kannaksen osuusliike ilmoitti varanneensa koululasten vaateista varten kankaita 210 metriä. Hoitokunta päätti jakaa kangasmäärän koulujen kesken oppilasluvun mukaan ja kehotti koulujen johtokuntia antamaan kankaat suurimmassa tarpeessa oleville ja aivan vähävaraisimpien tuli saada kangas ilmaiseksi.

Myös koulukuljetus, jota pöytäkirjoissa kutsutaan kyyditykseksi, aloitettiin. Penttilän koulupiirin oppilaiden kuljetus kouluun Humaljoelle annettiin tarjoutusten perusteella Humaljoen Konsta Peussin ja Penttilän Aleks Mäkeläisen tehtäväksi.

Ministeriseurueet Koivistolla

Koivisto sai vastaanottaa kaksi ministerivierailuakin. Kesäkuun alussa 1942 pääministeri Rangell seurueineen kävi Koivistolla keskustelemassa kauppalalle ja kunnalle tärkeistä asioista.

Vuoden kuluttua silloinen pääministeri Linkomies seurueineen ja Palautetun alueen neuvottelukunta saapuivat Koivistolle. Korvausasiat hiersivät. Koiviston johto esitti tyytymättömyyden elokuussa -42 säädettyn lakiin sodan aiheuttamien tuhojen korvaamisesta. Linkomies selvitti korvaushakemusten ja päätösten määrät ja sanoi asian vaativan rauhan teon. Venäläiset olivat pommittaneet kesällä 1942 Koiviston satamassa hiilestämässä ollutta saksalaisalusta, jolloin satama oli vaurioitunut pahoin.

Vierailun merkittävin asia oli, kun kauppalaanjohtaja Mannonen esitti, että kauppa ostaa valtiolta vaurioituneen sataman. Linkomiehen mukaan ”näin suureen



Kuva Rautaselta. Signe Lassin kokoelmasta.

asiaan ei voi vastata välittömästi”, mutta lupasi, että satamaa aletaan kunnostamaan mahdollisimman pian.

Vuoden lopulla kauppalaan johto palasi asiaan. Joulukuun kokouksessa valtuusto nimittäin vahvisti hoitokunnan päätöksen sataman ostamisesta ja näin valtiolle tehtiin virallinen ostotarjous.

Kevät koitti aikaisin

Keväällä 1942 päästiin aloittamaan peltotyöt hyvin varhain. Vaikeudet olivat suuret ja moninaiset. Siksi olikin hämmästyttävää, että kesällä 1943 vähäisellä väkimäärällä – nuorten poikien, vanhempien miesten ja naisten toimin - saatiin Koivistolla viljelyyn lähes 90 % entisestä peltotalasta. Myös sotilaat auttoivat mahdollisuuksiensa mukaan uurrastajia kyntö- ja elonkorjuutöissä.

Huonon elintarviketilanteen johdosta kalat olivat tärkeitä ja monipuolistivat ruokatarjontaa. Kalastajien vaikeutena oli puute kalastusvälineistä, veneistä ja polttoaineista. Lisäksi entisille apajapaikoille laskeutunut miinakentät estivät kalastamisen avomerellä, joten pyynti tapahtui pääasiassa Koivistsalmessa ja lähissä, joissa saaliit olivat tosin odottamattoman hyviä.

Ensimmäinen myymälä avattiin Makslahteen lokakuun lopulla, siis vajaan kahden kuukauden kuluttua valtauksesta. Kohta mantereella oli useita liikkeitä ja saaretkin saivat myymälän kun Hyttölään avattiin kauppa joulukuun alussa 1942.

Näin elintarvikkeiden saanti oli säännöstelyaikana turvattu. Matkan varrella oli kuitenkin usein vaikeuksia, - esimerkiksi lokakuun lopulla 1942 maitotilanne kauppalassa oli erittäin huono, jolloin hoitokunta antoi kansanhuollonjohtaja V. Heinon tehtäväksi ”maitokaupan järjestäminen kauppaltaan”.

Toripäivät kauppalassa aloitettiin kesäkuussa 1942. Koiviston Auto Oy aloitti keväällä 1942 yhdellä linja-autolla liikenteen Koivistolta Viipuriin ajaa kaksi vuoroa päivässä. Kun yhtiö sai käyttöönsä toisen, puolustusvoimien käytössä olleen auton, voitiin ajaa kolmas vuoro Humaljoelle saakka.

Junaliikenne Viipurista Koivistolle alkoi syyskesällä 1942 sekin yhdellä vuorolla päivässä. Kun johannekselaiset olivat anoneet yhtä lisävuoroa omalle osuudelleen, kauppalaan hoitokuntakin anoi maaliskuun lopussa 1943 uuden lisävuoron saamista Koivistolle.

Koivistolle palasi 6500 henkilöä, joista saarikyliin 1200. Palatessa he saivat mukaansa kahden viikon korttiannokset. Etenkin ensimmäisten alku kotiseudulla oli vaikea; kaikesta oli pula ja monet joutuivat asumaan aluksi hyvinkin huonoissa väliaikaisissa suojissa.

Sota oli silti läsnä

Vaikeuksia oli monenlaisia ja lisäksi on muistettava, että sota, tosin asematona, oli koko ajan käynnissä. Desanttien pelko oli ainaista. Viuhollispartioita tuli talvisin jätse tarkoituksena mairinnousu, tuhojen tekeminen ja vankien otto. Tosin omat joukot tuhosivat partiot ennen kuin ne pääsivät maihin ja vain harva niistä pääsi takaisin omiensa luokse. Myös lentopommituksia oli ajoittain. Kun Saarenpää tulitti Suomenlahden etelärannikolla liikuneita venäläisiä sotalaivoja, sai linnake heti niskaansa tulta ja tulikiveä. Tämä kaikki luonnollisesti kuului ja näkyi mannerkyllissäkin.

Kaikesta huolimatta ei epäilty paluun mielekkyyttä, - oltiinhan nyt kotona. Paljon oli saatu aikaan ja suunnitelmia tulevaisuutta varten oli runsaasti niin yksityisillä henkilöillä kuin kunnallakin, mutta kohta kaikki muuttui ja alkoi viides muutto.



Kunnan esikunnan rakennuksen portaikko. Elli Konton kokoelmasta

Elli Kontto, joka oli ollut aikaisemmin Koiviston kunnantoimistossa, kirjoitti jatkosodan ajasta Koivistolla kunnanesikunnassa:

”Olin jo 1941 siirtynyt Parkanon kunnan toimistoon, kun sain elokuussa 1941 puhelun, jossa tiedusteltiin olenko halukas lähtemään takaisin Koivistolle. Luulin aluksi pilaksi, mutta minulle sanottiin, että pitäisi olla valmis heti lähtemään kun pääsen, joten jos minulla on 1 kk irtisanomisaika niin heti irtisanouduttava. Syyskuun 15 pv 1941 linja-autollinen eri kylistä Koivistolla pääsi tarkastamaan mitä on jäljellä kotikylässä. Meitä oli 2 naista joukossa, Sirkka Hoikkala ja minä. Meidän tehtävänä oli kirjata tapahtumia ja kun selvää tilanne lähettää paluulupia ja rakennusainelupien selvittely. Tehtäviä oli paljon ja elämä alkoi normalisoitua”.

Elli totesi esikunta-ajoista usein: ”Virolaise Jussilt tul melkei pöytä ohjeita ja määräyksiä”.

Tilausajot ja Ryhmämatkat
18-50 paikkaisilla autoilla

TTMATKAT OY

Tapani Teikari
Pornainen
+358(0)408291824
tapani.teikari@ttmatkat.fi
www.ttmatkat.com

KOIVISTON AUTO



www.koivistonauto.fi

Onnitteluit` ja muistamissii`

EMMI CARITA FYHR Kotkasta on valmistunut 19.12.2013 oikeustieteen maisteriksi Turun yliopistosta.

Emmin äidinisä Erkki Villa on kotoisin Koiviston Makslahdesta.

Mielei miu nii tekis

Nii mielelläi mie nyt mänisi, lyllyy lykkimää lähtisi, kalhul vauhtii kasvattammaa, suol vaik suksillai sivakoimaa, valkehil hangil hiihtelemmää.

Suksei jo essii otinki, hiihtimet liiterist nou`i neljännesvuossaja tallest, virkaheittoset lampiset, vajaseinustal seisseet, käytöpuuttehes ruostuneet.



Vaa mäppäs mihikää maal märäl, vetisel vihreäl mäträhäl hiihtimilläis huvvii hakemaa, sauvoillias vauhtii antamaa, sivakoitais sujuttelemmää.

Ko eihä nyt missää näy lunta, taivaa lahjaa talvihista, mitä viel viime vuonna melkee ilmaseks yriti kaupata kavereil ja muilkii.

Eipäs sillo lumi käynt kaupaks, kelvant kenelkää ees lahjaks. Ilma ollaa jouvuttu nyt olemaa taivaha lahjaa tuota kokonaa. Turha o sillo kenekää valittaa, ettei pääse mihikää pihaltaa sivakoimaa suksillaa, mäkkee laskemaaka lomallaa.

Lumet o sataneet Läntee, Amerikois taivahalt punneet, pakkasinnee päivinne; kauppoi ja kouluiki sulkeneet. Tiet ko auraamatta jääneet, autot siel kolarii o ajaneet.

Mut eihä tää oo mikkää ihme! Kellotkii varmast o seonneet, ajakulust erehtynneet, ko vähävällii niitä meil rukataa, ees-taas väännetää viisarii talviaikaa, kesäaikaa! Mist sitä tietää sit luontokaa, pitäskös nyt olla talvi, vai voiskos kesä jo alkaa?

Martti Piela

Tääl` tapahtuu

Juuret Vatnuorissa -Polvet Pornaisissa

Tule kertomaan, mitä muistat elämästä Vatnuorissa – tai mitä olet kuullut siitä lähisukulaisiltasi. Ota mukaan nuorempia sukulaisiasi, joille haluat välittää tietoja kotikylästäsi ja omia kokemuksiaasi. Sukututkija Hannu Seppinen vauhdittaa muisteluita esitelmällään koivistolaisista sukunimistä.

Aika ja paikka: Lauantai 26.4.2014 klo 13-16, Kuusisto, Kirkkotie 200, 07170 Pornainen. Osallistumismaksu 5€, millä sitten saa myös keittolounaan ja kahvit. Ilmoittautumiset 21.4.2014 mennessä osoitteella paivi.rikkola@kotikone.fi, tai puh.040 5091549. Tilaisuuden lopuksi pidetään **Vatnuorin kyläyhdistys ry:n vuosikokous**, jossa käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Tervetuloa!

Vatnuorin kyläyhdistyksen hallitus

Seppisen Reitin sukuseura

Osallistumme kesällä 18.-20.7.2014 Koivistojuhliin jotka järjestetään Koivistolla.

Pääjuhla lauantaina 19.7.

Matkan järjestäjänä toimii TTmatkat Tapani Teikari. 3vrk 320€ (18.-20.7) Hintan sisältyy: bussikuljetus, ryhmäviisumi, hotellimajoitus 2hh huoneessa. Hotelli Drusba Viipurissa, ruokailu illalla hotellilla, hoitovakuutus.

Jos olet kiinnostunut lähtemään kanssamme, muutkin kuin sukuseuralaiset ota yhteyttä Hanna Silfver 040-771 1425, 02-243 2940, hannahiiri@luukku.com

Lisätietoja ilmoittautuneille lähtöajoista ja paikoista.

Matkanjärjestäjä tarvitsee sitovat ilmoittautumiset maaliskuun loppuun mennessä mutta ole ajoissa liikkeellä niin nähdään onko riittävästi lähtijöitä.

Mäkeläisten sukuseura ja Penttilän kylätoimikunta Koiviston juhlille 18.-20.7.2014

Osallistumme Koiviston juhliin Koivistolla ja niiden yhteydessä pidämme Mäkeläisten sukukokouksen ja Penttilän kyläkokouksen. Kokoukset pyritään järjestämään Penttilässä. Vastuullisena matkanjärjestäjänä toimii TT Matkat Oy.

Alustava matkasuunnitelma:

- 18.7. lähtö Turusta, retkeläisten kerääminen matkan varrelta (tarkentuu myöhemmin), majoitus hotelli Lokkiin Johanneksessa ja/tai hotelli Druspaan Viipurissa, illallinen hotellissa.
- 19.7. aamiainen hotellissa, retki TT Matkojen bussilla Penttilään, jossa kokoukset ja tuttujen tapaamisia aamupäivällä ja päivällä.
- 19.7. kauppalassa Koiviston juhlat alkaen klo 15. Illalla kuljetus hotellille, jossa illallinen.
- 20.7. aamiainen hotellissa, ostosaikaa Viipurissa yms., paluu Suomeen.

Matkasuunnitelmaa voidaan muuttaa riippuen osanottajien määrästä. Huomattavaa on, että ensi kertaa viime sotien jälkeen juhlat pidetään parhaalla paikkakunnalla.

Matkan hinta viisumeineen on alustavasti 320 euroa 2 hh, lisämaksu 1 hh on 60 euroa.

Ilmoittautumiset tapahtuvat sukuseuran ja kylätoimikunnan kautta 27.3.2014 mennessä. Henkilömäärän selvittyä tarkentuu ohjema.

Risto Mäkeläinen, 050 1751, risto.makelainen@kolumbus.fi
Maija Mattila, 050 5678902, maijamattil@gmail.com.

Perniön ja ympäristön Koivistokerho

Vuosikokous pidetään Markku Kitulan luona 6.4.2014 klo 15.00 alkaen.

Tervetuloa!

Johtokunta

Koivisto-juhliin kesällä 2014?

Jos et ole vielä ilmoittautunut matkalle, mutta haluaisit mukaan ensi kesän Koivisto-juhliin, niin ota heti yhteyttä Tuula Koppiseen, e-mail: tuula.koppinen@kolumbus.fi tai puhelin: 050-5165651.

TT-matkat kuljettaa 18.7.-20.7. 2014, majoitus Viipurissa Drusba-hotellissa.

Matkat + 2hh maksaa 320€, 1hh 380€.

Jos haluat matkaan vain 19.-20.7. 2014, niin matkat + 2hh maksaa 240€, 1hh 270€.

Hinnat sisältävät ryhmäviisumin sekä ruokailun aamulla ja illalla hotellissa sekä kuljetukset Koivisto-juhliin.

Pikainen ilmoittautuminen on välttämätöntä jotta viisumit saadaan ajoissa.

Tuu Siekii mukkaan!

Terveisin, Tuula Koppinen

Helsingin Koivistolaiset ry:n 50-vuotisjuhla

Karjalatalon Yläsalissa lauantaina 12.4.2014 klo 14:00
Lämpimästi tervetuloa!

Kiitos etukäteen!

Terveisin, Tuula

Humaljoen kylätoimikunta Koiviston juhlille 18.-20.7.2014

Humaljoen kylätoimikunta osallistuu Koiviston juhlille Koivistolla, vastuullisena matkanjärjestäjänä toimii TT Matkat Oy. Matkan yhteydessä tehdään retki Humaljoelle sekä pidetään vuosikokous.

Alustava matkasuunnitelma:

- 18.7. lähtö Turusta, retkeläisten kerääminen matkan varrelta (reitti tarkentuu kun osanottajat ovat tiedossa), majoittuminen hotelli Lokkiin Johanneksessa, illalla kylätoimikunnan vuosikokous hotellilla, ruokailu hotellilla
 - 19.7. aamiainen hotellilla, retki Humaljoelle TT Matkojen reitti- ja aikataulusuunnitelman mukaisesti aamupäivällä-päivällä
 - 19.7. Koiviston juhlat kauppalassa klo 15, iltaruokailu hotellilla
 - 20.7. aamiainen hotellilla, tarpeen mukaan retki kylille, ostosaikaa Viipurissa tms., paluu Suomeen
- Matkasuunnitelma voi muuttua. Matkan hinta 320e (+ 60e 1hh)

Ilmoittautuminen 27.3.2014 mennessä
Tiina Torkkeli-Pitkarannalle, 045 1266 286,
tiina.torkkeli-pitkaranta@kitnet.fi

Koiviston Juhlat 2014

Olen varannut 75 2hh huonetta Lokki hotellista Johanneksesta ja 75 2HH huonetta Druspasta Viipurista kahdeksi yöksi 18.-20.7. Yhdistykset ja kyläseurat voivat varata minulta tarvitsemansa määrän paikkoja.

Ilmoittautumiset Juhliin yhdistysten kautta maaliskuun loppuun mennessä.

Hinta:

240.00€ 2vrk (yhden hengen huoneesta lisämaksu 30.00€)

320.00€ 3vrk (yhden hengen huoneesta lisämaksu 60.00€)

Hintoihin kuuluu: bussi kuljetus, ryhmäviisumi, hotelli majoitus 2HH huoneissa, ruokailu hotellissa
Lisätietoja Tapani Teikari 040-8291824 tai tapani.teikari@ttmatkat.fi

Vastuullinen matkanjärjestäjä TT Matkat Oy